

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Факультет фізичної культури
Кафедра спорту і спортивних ігор

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри спорту і спортивних
ігор

Микола ПРОЗАР

підпис

29 серпня 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ОРГАНІЗАЦІЯ КРАЄЗНАВЧО-ТУРИСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

для підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

за освітньо-професійною програмою Середня освіта (Фізична культура)

спеціальності 014 Середня освіта (Фізична культура)

галузі знань 01 Освіта / Педагогіка

мова навчання українська

2023-2024 навчальний рік

Розробники програми: Майя ЗУБАЛЬ, кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент кафедри спорту і спортивних ігор, доцент

Ухвалено на засіданні кафедри спорту і спортивних ігор

Протокол № 8 від 29 серпня 2023 року

ПОГОДЖЕНО

Гарант
програми

освітньо-професійної

підпис

Аліна БОДНАР

Зміст робочої програми навчальної дисципліни

1. Мета вивчення вибіркового освітнього компоненту професійної підготовки «Організація краєзнавчо-туристичної діяльності» спеціальності 014 Середня освіта (Фізична культура) першого (бакалаврського) рівня є формування інтегральної, спеціальних (фахових, предметних) компетентностей у майбутніх учителів, які спрямовані на формування системи професійних теоретичних знань і практичних вмінь і навичок з технології і організації краєзнавчо-туристичних подорожей, формування програм турів, дотримання туристської етики та техніки безпеки в краєзнавчо-туристичній діяльності.

2. Обсяг дисципліни

Найменування показників	Характеристика освітнього компоненту	
	денна форма здобуття вищої освіти	денна форма здобуття вищої освіти
Рік навчання	4-й рік	3-й рік
Семестр вивчення	VII семестр	V семестри
Кількість кредитів ЄКТС	4 кредити	4 кредити
Загальний обсяг годин	120 годин	120 годин
Кількість годин навчальних занять	40 годин	14 годин
Лекційні заняття	16 годин	6 годин
Практичні заняття	24 годин	8 годин
Семінарські заняття	-	-
Лабораторні заняття	-	-
Самостійна та індивідуальна робота	80 годин	106 годин
Форма підсумкового контролю	залік	залік

3. Статус дисципліни: вибіркового освітнього компоненту

4. Передумови для вивчення дисципліни: завдяки вивченню освітніх компонентів, «Теорія і методика викладання рухливих ігор та забав», «Теорія і методика викладання спортивних ігор», «Історія і культура України», «Теорія і методика фізичного виховання», «Анатомія людини з основами спортивної морфології», «Фізіологія людини», «Гігієна», «Педагогіка», «Психологія» студенти мають оволодіти знаннями і навичками формування у майбутніх фахівців вмінь виховувати у підростаючого покоління дбайливе ставлення до природи та духовних надбань українського народу; оволодіння технікою пішохідного туризму; формування у майбутніх фахівців навичок самостійно організовувати прогулянки, екскурсії, туристичні походи; вироблення умінь застосовувати набуті знання, вміння і навички у професійній діяльності.

5. Програмні компетентності навчання.

За результатами вивчення вибіркової дисципліни професійної підготовки «Організації краєзнавчо-туристичної діяльності» у здобувачів вищої освіти мають сформуватися інтегральна і спеціальні (фахові, предметні) компетентності.

Інтегральна компетентність:

- здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі середньої освіти, що передбачає застосування теорій та методів фізичного виховання, медико-біологічних, практичних та психолого-педагогічних основ фізичного виховання і характеризується комплексністю та невизначеністю педагогічних умов організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти.

Спеціальні компетентності:

- здатність до організаційної роботи у сфері фізкультурно-оздоровчої роботи у навчальних закладах, позашкільних закладах учнівської молоді (зі спортивного туризму й орієнтування), літніх дитячих оздоровчих таборів;

- знання про особливості туристичних походів з людьми різного віку та фізичного ступеня фізичної підготовленості.

6. Очікувані результати навчання з дисципліни: за результатами вивчення вибіркової дисципліни професійної підготовки «Організація краєзнавчо-туристичної діяльності» у здобувачів вищої освіти мають сформуватися такі **програмні результати навчання:**

- підвищувати професійний рівень і кваліфікацію (майбутній фахівець володіє знаннями щодо виникнення і розвитку туризму та характерних, специфічних особливостей його видів і форм; виховує у підростаючого покоління дбайливе ставлення до природи та духовних надбань українського народу, оволодіння технікою пішохідного туризму; розробляє зміст, організацію та завдання шкільних секцій та гуртків з туристсько-краєзнавчої роботи, застосовує набуті знання, вміння і навички у професійній діяльності).

За результатами вивчення вибіркової дисципліни професійної підготовки «Організація краєзнавчо-туристичної діяльності» здобувачі вищої освіти повинні **знати:** правила організації та проведення туристичних походів з учнівською та студентською молоддю; самоврядування туристичної групи; правила безпеки в туристських походах; організацію та проведення змагань з техніки туризму; організацію краєзнавчої і суспільно корисної роботи в поході; туристську етику і психологічний клімат в групі; права і обов'язки учасників і керівників походу; загальні кулінарні правила; визначення понять: “режим руху”, “темп руху”, “порядок руху”, “лінія руху”; характеристику переправ в брід, вплав, навісної переправи, по колоді, переправи “маятник”.

вміти: організувати роботу шкільної секції; організувати і провести змагання з техніки туризму; організувати суспільно корисну та краєзнавчу роботу під час походів; комплектувати відділення і розподіляти обов'язки; вибирати район подорожі; оформляти документацію походу; готувати

індивідуальне та групове спорядження; організувати конкурси, художні вечори, тематичні привали; долати природні і штучні перешкоди; рухатися по різних повернях.

7. Методи навчання:

Словесні, наочні та практичні методи фізичного виховання та спортивної підготовки, розповідь, діалогічний метод, бесіда; програмовий метод, презентація, демонстрація, комбіновані методи, метод моделювання, рольовий метод, вирішення проблемних завдань; інтерактивні методи, технології дистанційного навчання; технології організації та проведення фізкультурно-оздоровчих та спортивних заходів.

8. Засоби діагностики результатів навчання: завдання вхідного і поточного контролю, завдання самостійної роботи, тестові завдання з дисципліни.

9. Програма навчальної дисципліни

Денна форма здобуття вищої освіти

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						
	разом	у тому числі					
		лекційні заняття	практичні заняття	семінарські заняття	лабораторні заняття	самостійна робота	індивідуальна робота
Змістовий модуль 1. Організація туристично-краєзнавчих походів							
Тема 1. Правила організації та проведення туристично-краєзнавчих походів з учнівською та студентською молоддю.	14	4	-	-	-	10	-
Тема 2. Самоврядування туристичної групи.	12	2	-	-	-	10	-
Тема 3. Планування маршруту краєзнавчо-туристичного походу.	14	4	-	-	-	10	-
Тема 4. Подолання природних перешкод та змагання з краєзнавчо-оздоровчого туризму.	14	4	-	-	-	10	-
Тема 5. Техніка безпеки в туристичних краєзнавчо-оздоровчих походах.	2	2	-	-	-	-	-
Тема 6. Вимоги щодо формування туристичних груп. Оздоровлення	14	-	4	-	-	10	-

учнівської та студентської молоді засобами туризму.							
Тема 7. Основні обов'язки кожної посади в туристично-оздоровчих походах.	14	-	4	-	-	10	-
Тема 8. Вибір і розробка маршруту. Організація руху та орієнтування в краєзнавчо-туристичних походах.	14	-	4	-	-	10	-
Тема 9. Техніка подолання природних перешкод. Організація змагань з туризму.	18	-	8	-	-	10	-
Тема 10. Правила техніки безпеки при проходженні туристською групою краєзнавчих маршрутів з видів туризму.	4	-	4	-	-	-	-
Всього за змістовим модулем 1	120	16	24	-	-	80	-
Разом годин	120	16	24	-	-	80	-

Заочна форма здобуття вищої освіти

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						
	разом	у тому числі					
		Лекційні заняття	практичні заняття	семінарські заняття	лабораторні заняття	самостійна робота	індивідуальна робота
Змістовий модуль 1. Організація т туристично-краєзнавчих походів							
Тема 1. Правила організації та проведення туристично-краєзнавчих походів з учнівською та студентською молоддю	12	2	-	-	-	10	-
Тема 2. Самоврядування туристичної групи.	10	-	-	-	-	10	-
Тема 3. Планування маршруту краєзнавчо-туристичного походу.	12	2	-	-	-	10	-
Тема 4. Подолання природних перешкод та змагання зі спортивно-оздоровчого туризму.	10	-	-	-	-	10	-
Тема 5. Техніка безпеки в туристичних краєзнавчо-оздоровчих походах.	12	2	-	-	-	10	-
Тема 1. Правила організації та проведення туристично-краєзнавчих	11	-	1	-	-	10	-

походів з учнівською та студентською молоддю							
Тема 2. Самоврядування туристичної групи.	11	-	1	-	-	10	-
Тема 3. Планування маршруту краєзнавчо-туристичного походу.	18		2			16	
Тема 4. Подолання природних перешкод та змагання зі спортивно-оздоровчого туризму.	12		2			10	
Тема 5. Техніка безпеки в туристичних краєзнавчо-оздоровчих походах.	12		2			10	
Всього за змістовим модулем 1	120	6	8	-	-	106	-
Разом годин	120	6	8	-	-	106	-

10. Форми та методи поточного і підсумкового контролю.

Максимальний бал оцінки поточної успішності студентів на навчальних заняттях рівний 12-ти.

Поточне та контрольне оцінювання здобувачів вищої освіти спеціальності 014 Середня освіта (Фізична культура) СВО «бакалавр» у процесі вивчення вибіркової дисципліни професійної підготовки «Організація краєзнавчо-туристичної діяльності» здійснюється із використанням таких форм та методів: усне опитування, написання рефератів, тестування із використанням технологій дистанційного навчання, а саме: модульного об'єктно-орієнтованого динамічного середовищі MOODLE, аналіз виконаної самостійної роботи.

11. Критерії оцінювання результатів навчання

Поточний контроль		Залік	Загальна сума
Змістовий модуль 1 (100 балів)		100	100
Поточний контроль	Самостійна робота		
50 балів	50 балів		

ТАБЛИЦЯ ВІДПОВІДНОСТІ РЕЗУЛЬТАТІВ КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ ЗА РІЗНИМИ ШКАЛАМИ І КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Сума балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ECTS	Значення оцінки ECTS	Критерії оцінювання теоретичної підготовки	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою
					Диференційований залік
90-100	A	відмінно	Студент виявляє особливі творчі здібності, вмє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вмє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує свої відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили	Високий (творчий)	відмінно
82-89	B	дуже добре	Студент вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна	Достатній (конструктивно-варіативний)	добре
75-81	C	добре	Студент вмє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовує її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження своїх думок		
67-74	D	задовільно	Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих	Середній (репродуктивний)	задовільно
60-66	E	достатньо	Студент володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні		
35-59	FX	задовільно, з можливістю повторного складання семестрового контролю	Студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу	Низький (рецептивно-продуктивний)	незадовільно
1-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням залікового кредиту	Студент володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів		

Оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти

Об'єм пройденого матеріалу	Бали що нарах. за 12-бальною системою оцінювання
Змістовий модуль 1 (50 балів)	
<i>Вимоги щодо формування туристичних груп учнівської та студентської молоді.</i>	
1. Розписати повноваження адміністрації навчальних закладів та інших організацій освіти, що проводять краєзнавчо-туристичні подорожі з учнівською та студентською молоддю. Розписати обов'язки і права керівника та заступників керівника туристично-краєзнавчої групи (подорожі) учнівської та студентської молоді.	4 – 12
2. Розписати обов'язки і права учасника туристичної туристично-краєзнавчої подорожі з учнівського та студентською молоддю. Оформити маршрутну документацію на проведення туристично-краєзнавчих подорожей з активним способом пересування.	4 – 12
<i>Основні обов'язки кожної посади в туристично-краєзнавчому поході</i>	
3. Розписати основні обов'язки кожної посади в туристично-краєзнавчому поході. Розповісти про краєзнавчі посади в спортивно-оздоровчому поході. Розписати основні обов'язки учасників походу на краєзнавчих посадах. Розподілити роботу учасників на чергових посадах.	4 – 12
<i>Організація руху та орієнтування в спортивно-оздоровчому поході</i>	
4. Розробити маршрут туристично-краєзнавчого одноденного походу. Організувати рух та орієнтування на маркірованій трасі в туристично-краєзнавчому поході.	4 – 12
5. Розписати кошторис походу. Випуск групи на маршрут. Підготувати групове та індивідуальне спорядження для некатегорійного туристично-краєзнавчого походу. Організувати харчування туристів у поході.	4 – 12
<i>Техніка подолання природних перешкод. Організація змагань з краєзнавчого туризму.</i>	
6. Техніка подолання водних перешкод. Техніка подолання гірських перешкод.	4 – 12
<i>Правила техніки безпеки при проходженні туристською групою маршрутів з видів туризму.</i>	
7. Здати правила техніки безпеки при пересуванні туристів: у пішому, водному, гірському, лижному, велосипедному та спелеотуризмі.	4 – 12

Самостійна робота

Контроль за самостійною роботою відбувається на практичних заняттях, за 12-ю системою оцінювання. Студенти готують наступні завдання самостійної роботи: заповнюють, розроблені методичні рекомендації з дисципліни «Організація краєзнавчо-оздоровчої туристичної діяльності», в

якому відображається весь навчальний матеріал з предмету, розробляють екскурсії по рідному краю та організують туристичний похід.

Визнання результатів неформальної та (або) інформальної освіти.

У випадку, якщо здобувач освіти отримав знання у неформальній та інформальній освіті, зарахування результатів навчання здійснюється згідно Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка (Порядок визнання результатів навчання здобувачів вищої освіти, отриманих шляхом здобуття неформальної/інформальної освіти в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка), зокрема, якщо їх тематика відповідає змісту навчальної дисципліни (окремій темі або змістовому модулю).

В неформальній освіті:

- закінчення професійних курсів, семінарів або тренінгів, тематика яких відповідає змісту освітнього компонента (окремій темі або змістовому модулю);

- підготовка конкурсної наукової роботи;

- призове місце на Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт;

- призове місце на Всеукраїнській студентській олімпіаді.

В інформальній освіті:

- наявність наукової публікації;

- підготовка школярів-призерів інтелектуальних та творчих конкурсів з фізичної культури та спорту, дитячих змагань різного рівня.

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до Таблиці відповідності шкал оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти:

Таблиця відповідності шкал оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти

Рейтингова оцінка з кредитного модуля (навчальної дисципліни)	Підсумкова оцінка за шкалою ЄКТС	Рекомендовані системою ЄКТС статистичні значення (у %)	Підсумкова оцінка за національною шкалою	
			екзаменаційна	залікова
90-100 і більше	A (відмінно)/Excellent	10	відмінно	Зараховано/ Passed
82-89	B (добре)	25	добре	
75-81	C (добре)/Good	30	задовільно	
67-74	D (задовільно)/Satisfactory	25		
60-66	E (достатньо)/Enough	10		
35-59	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)/Fail		незадовільно	не зараховано /Fail
34 і менше	F (незадовільно з обов'язковим проведенням додаткової роботи щодо вивчення навчального матеріалу кредитного модуля)/Fail			

12. Умови визначення успішного засвоєння вибіркової навчальної дисципліни «Організація краєзнавчо-туристичної діяльності»:

- кредити присвоюються здобувачам вищої освіти після завершення навчальної дисципліни та успішного оцінювання досягнутих ними результатів навчання;

- критерієм успішного проходження здобувачем вищої освіти оцінювання результатів навчання є досягнення ним мінімального порогового рівня оцінок за кожним запланованим результатом навчання освітнього компонента та мінімального порогового рівня оцінки за освітнім компонентом загалом, яких складає 60 % від максимально можливої кількості балів, визначеної відповідними нормативними документами Університету;

- здобувач вищої освіти вважається таким, що має академічну заборгованість за результатами поточного контролю, якщо він не відпрацював пропущені навчальні заняття, не пересклав оцінки 0, 1, 2, 3 отримані на навчальних заняттях, не виконав або виконав модульну контрольну роботу, завдання самостійної та індивідуальної робіт з оцінкою, що становить менше 60 % від максимальної кількості балів, виділених на ці види робіт;

- здобувач вищої освіти, який не має академічної заборгованості за результатами поточного контролю з освітнього компонента, підсумковою формою контролю за яким встановлено залік/диференційованих залік, отримує підсумкову рейтингову оцінку, яка визначається як сума рейтингової оцінки за навчальні заняття та рейтингових оцінок контрольних заходів поточного контролю з цього освітнього компонента;

- здобувач вищої освіти, який має академічну заборгованість за результатами поточного контролю з освітнього компонента, підсумковою формою контролю за яким встановлено залік/диференційований залік отримує оцінку F за шкалою ЄКТС та «не зараховано»/«незадовільно» за національною шкалою;

- здобувач вищої освіти, який має академічну заборгованість за результатами підсумкового контролю з освітнього компонента у формі заліку/диференційованого заліку зобов'язаний ліквідувати її в терміни, визначені графіком ліквідації академічної заборгованості;

- ліквідацію академічної заборгованості за результатами семестрового контролю дозволяють до початку наступного семестру в час, визначений графіком ліквідації академічної заборгованості, та допускають не більше двох разів: перший раз – викладачеві, другий – комісії яку створюють за розпорядженням декана факультету;

- відповідь здобувача вищої освіти, який ліквідує академічну заборгованість на засіданні комісії, оцінюють за 100-бальною шкалою без урахування рейтингової оцінки поточної успішності;

- за неуспішного проходження оцінювання результатів навчання за освітнім компонентом кредити здобувачі вищої освіти не присвоюють.

13. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна.

Мультимедійна лекційна аудиторія (105), мультимедійний проєктор VIEWSONIC PJD5253 DLP (2017 р.), екран для проєктора; навчальна аудиторія обчислювальної техніки № 17, ноутбук або персональний комп'ютер, мережа Інтернет, модульне об'єктно-орієнтоване динамічне середовище MOODLE, конференції у Google Meet, дидактичні матеріали.

Спортивний зал № 2, аудиторія 225 для проведення практичних занять, стадіон К-ПНУ, для проведення практичних занять, матеріально-технічне забезпечення для проведення практичних занять:

- туристичне спорядження: наплічники, туристичні килимки, намети, карабіни, туристичні системи, мотузки, переправа, казанки, сокири, спеціального спорядження для рятувальних робіт.

14. Рекомендована література

Основна

1. Грабовський Ю. А., Скалій О. В., Скалій Т. В. Спортивний туризм : навчальний посібник. Тернопіль : Навчальна книга–Богдан, 2009. 304 с. URI: <https://infotour.in.ua/grabovsky.htm> (дата звернення: 20.08.2022).
2. Дмитрук О. Ю., Щур Ю. В. Спортивно-оздоровчий туризм : навчальний посібник. К. : Альтерпрес, 2008. 280 с., іл.
3. Гуска М. Б., Зубаль М. В. Основи теорії і методики рекреаційно-оздоровчого туризму : методичні рекомендації. Кам'янець-Подільський : «Аксіома», 2018. 100 с. URI: <https://tinyurl.com/fxmxfat7> (дата звернення: 20.08.2022).
4. Гуска М. Б., Стринадко В. С., Гуска М. В., Зубаль М. В., Стасюк І. І. Перша долікарська допомога та критичні ситуації під час подорожей : навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2017. 264 с.
5. Дмитрук С. В., Дмитрук О. Ю. Соціально-педагогічні технології в туризмі : навчальний посібник. Київ : ЦУЛ, 2012. 327 с.
6. Зубаль М. В., Гуска М. Б., Райтаровська І. В., Мазур В. Й., Авінов В. Л. Спортивний туризм. Кам'янець-Подільський : ПП Ящишин Ю. І., 2021. 417с. URI: <https://tinyurl.com/52pffjt9> (дата звернення: 20.08.2022).
7. Пангелов Б.П. Організація і проведення туристсько-краєзнавчих подорожей : навчальний посібник. К. : Академвидав, 2010. 248 с. (Серія «Альма-матер»).

Допоміжна

1. Авінов В. Л., Райтаровська І. В., Зубаль М. В. Принципи використання спортивно-масової і фізкультурно-оздоровчої роботи. Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка:збірник за підсумками звітної наукової конференції викладачів, докторантів і аспірантів. [Електронний ресурс]. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2022.

Вип. 21. С. 321-323. URI: <https://tinyurl.com/nhhdyb3n> (дата звернення: 20.08.2022).

2. Гуска М. Б., Зубаль М. В., Гуска М. В., Мазур В. Й. Теорія і методика викладання рухливих ігор і забав : навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2011. 400 с. URI: <https://tinyurl.com/2p9hbu8a> (дата звернення: 20.08.2022).

3. Зубаль М. В., Райтаровська І. В., Авінов В. Л. Аналіз стану дослідження проблеми спілкування вчителя фізичної культури та основні напрямки її вирішення. Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка: збірник за підсумками звітної наукової конференції викладачів, докторантів і аспірантів. [Електронний ресурс]. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2022. Вип. 21. С. 336-337. URI: <https://tinyurl.com/nhhdyb3n> (дата звернення: 20.08.2022).

4. Чепелевська М.М., Зубаль М.В., Райтаровська І.В. Ефективність механізму реалізації формування професійної компетентності майбутніх фахівців туристичної галузі. Фаховий науковий журнал «Інноваційна педагогіка». Категорія В. Вип. 47, 2022. С.239-243. URI: <https://tinyurl.com/u6y9cwu5> (дата звернення: 20.08.2022).

5. Khurtenko, O., Shuldyk, A., Zubal, M., Raytarovska, I., Senyk, A., & Bereziak, K. Developing Students' Psychological Readiness to Make Decisions in Extreme Coaching Situations. BRAIN. Broad Research in Artificial Intelligence and Neuroscience, 12(1), 88-103. (2021). URI: <https://tinyurl.com/h3maeua3> (дата звернення: 20.08.2022).

15. Рекомендовані джерела інформації

1. Комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни «Організація краєзнавчо-туристичної діяльності»
2. Корисні ресурси інтернету.

Інформаційні ресурси

https://www.fstu.com.ua/	Федерація спортивного туризму України
https://tourlib.net/ua.htm	Туристична бібліотека. Все про туризм.
http://www.nashkray.kiev.ua/	Наш край
http://www.x-trips.com	Подорож, спорт, туризм
http://ukrmandry.com.ua/	Мандруємо країною. Краєзнавство
http://fstu.kiev.ua	Київська федерація спортивного туризму